

Republika Srbija
Tužilaštvo za ratne zločine

ZAVRŠNA REČ TUŽILAŠTVA ZA RATNE ZLOČINE U PREDMETU „TUZLANSKA KOLONA“ (ILIJA JURISIĆ)

21. septembar 2009.

Poštovano Veće - gospodo sudije,

U proteklom gotovo trogodišnjem periodu, računajući u trajanje prethodni krivični i krivični postupak zajedno, pravosudni organi Republike Srbije intenzivno su se bavili jednim od nerešenih predmeta prenetih u nadležnost iz bivšeg Vojnog suda u Beogradu, tkz. slučaj „Tuzlanska kolona“.

Istraga je otvorena protiv šest okrivljenih lica da bi u toku trajanja postupka, zbog smrti jednog okrivljenog, prema njemu istraga bila obustavljena.

Rukovođeni profesionalnim pristupom, ovlašćenjima domaćeg zakonodavstva i jednim od načela humanitarnog ratnog prava - da sve države imaju pravo i obavezu da gone učinioce krivičnih dela ratnih zločina bez obzira na mesto izvršenja dela kada se izvršiocu zateknu na njenoj teritoriji, pravosudni organi Republike Srbije izveli su pred lice pravde optuženog Jurišić Iliju, za krivično delo upotreba nedozvoljenih sredstava borbe iz čl.148. st.2. u vezi st.1. KZ SFRJ, po njegovom lišenju slobode na teritoriji Republike Srbije 11.05.2007.godine.

Po završetku istrage, protiv Jurišić Ilije je podignuta optužnica KTRZ.br.5/04 od 09.10.2007.godine, a protiv ostale četvorice osumnjičenih lica razdvojen postupak.

U javnosti Republike Srbije, a najverovatnije i u javnosti nekih drugih sredina bivše SFRJ, slučaj „Tuzlanska kolona“ je bolno pitanje bivše JNA, - legalne i legitimne oružane snage bivše SFRJ. Istina o sudbini velikog broja pripadnika 92.mtbr., iz kasarne „Husinska buna“ u Tuzli dugo vremena je izmicala svom utvrđivanju na jedino za to merodavnom mestu - u sudskom postupku.

Dakle, pred nama je zakonska obaveza da u slučaju „Tuzlanska kolona“ utvrdimo šta se i kako dogodilo 15.maja 1992.godine. Tužilaštvo za ratne zločine, Okružni sud Veća za ratne zločine i odbrana opt.Jurišića, u tome imaju aktivnu ulogu i veliku odgovornost. Složićemo se da je na sudećem veću najdelikatniji zadatak, jer je potrebno postupak sprovesti na takav način da se zadovolji pravda prema svim učesnicima događaja na Brčanskoj Malti a posebno prema žrtvama i da se pritom ne povredi pravo optuženog na odbranu. Uveren sam da je ovo Veće kadro odgovoriti postavljenoj obavezi.

Poštovano Veće,

U daljem izlaganju svoje završne reči, radi lakšeg praćenja, prezentiraću njen sadržinski koncept zasnovan na odredbi iz čl.344. Zakonika o krivičnom postupku.

Naime, sve izvedene dokaze na kojima se može zasnovati presuda neću zbirno navoditi, već ću ih pojedinačno označavati prilikom njihove ocene, zatim ću izneti ukratko njihovu osnovnu sadržinu i citate upečatljivih i slikovitih kazivanja oštećenih i svedoka.

Dokaze i ocenu činjeničnog stanja prezentiraću redosledom događanja navedenih u činjeničnom opisu dispozitiva precizirane optužnice, a ne njihovim redosledom izvođenja na glavnom pretresu ili pak razdvajanjem po nekom drugom osnovu.

Na glavnom pretresu održanom na više ročišta u dužem vremenskom periodu, izvedeni su brojni dokazi kojima je na nesumnjiv način potvrđena precizirana optužnica KTRZ.br.5/04 od 18.09.2009.godine, podignuta protiv Jurišić Ilije, za krivično delo upotreba nedozvoljenih sredstava borbe iz čl.148. st.2. u vezi st.1. KZ SFRJ, pri kojoj ostajem u potpunosti.

Naime, na glavnom pretresu je utvrđeno da je za vreme oružanih sukoba na teritoriji Bosne i Hercegovine (BiH), bivše Republike Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (SFRJ), koji sukobi su se vodili: između naoružanih formacija na strani Bošnjačkog, Hrvatskog i Srpskog naroda u periodu od početka 1992. do 1995.godine, i između naoružanih formacija Bošnjačkog i Hrvatskog naroda sa jedne strane, sa oružanim formacijama Jugoslovenske Narodne Armije (JNA), bivše oružane snage SFRJ sa druge strane, u periodu prve polovine 1992.godine, i, da je u tom vremenu došlo i do inkriminisanog događaja na Brčanskoj Malti u Tuzli na sledeći način:

Dana 15.05.1992.godine, u Tuzli, optuženi Jurišić Ilija je kao pripadnik Bošnjačke i Hrvatske strane u sukobu - u svojstvu dežurnog u Operativnom Štabu Službi javne bezbjednosti u Tuzli, i, sa ovlašćenjima izdavanja naredbi svim naoružanim formacijama, ove strane u sukobu na području Tuzle, koje su bile pod komandom tog Operativnog štaba, kršio pravila međunarodnog prava iz čl.19. Ženevske Konvencije za poboljšanje položaja ranjenika i bolesnika u oružanim snagama u ratu od 12. avgusta 1949.godine (I Ženevska konvencija koja je ratifikovana od strane FNRJ „Sl. List“ br.24/50) i pravila iz čl. 21. i 37. st.1. Dopunskog Protokola uz Ženevske Konvencije od 12.08.1949.godine o zaštiti žrtava međunarodnog oružanog sukoba (Protokol I),

tako, što je suprotno ranije postignutom sporazumu između BiH i Savezne Republike Jugoslavije (SRJ, države bivših republika SFRJ), o mirnom povlačenju JNA sa teritorije BiH na teritoriju SRJ, u vezi kog sporazuma je Predsjedništvo BiH donelo Odluku broj 02-11-327/92 od 27.04.1992.godine, o mirnom povlačenju jedinica JNA sa teritorije BiH, i s tim u vezi suprotno prethodno postignutom sporazumu između predstavnika civilne i vojne vlasti Tuzle sa komandantom kasarne JNA „Husinska buna“ u Tuzli, potpukovnikom Dubajić Milom, o mirnom izmeštanju 92.motorizovane brigade JNA iz ove kasarne pravcem: Kasarna „Husinska buna“ - Skojevska ulica - Brčanska Malta - Simin Han - Bjeljina - SRJ, na dan 15.05.1992.godine, koji Sporazumi i Odluka su Komandi JNA ulivali poverenje da tokom izmeštanja neće biti napadnuti, za koju Odluku i Sporazume je optuženi znao;

a, postupajući smišljeno, po unapred, od strane Kriznog Štaba Predsjedništva SO-e Tuzla, planiranom i organizovanom perfidnom planu za napad na kolonu JNA, u nameri da se izigra stvoreno poverenje, oko 19 časova napred navedenog dana, u

vremenu dok je obavljao komandnu dužnost - dežurni u Operativnom Štabu SJB Tuzla, nakon prijema naredbe za napad od pretpostavljenog starešine - komandanta Operativnog štaba i načelnika SJB Tuzla Bajrić Meha , putem radio veze, iz Operativnog Štaba, neposredno svim naoružanim jedinicama Teritorijalne odbrane, Službi javne bezbednosti i Patriotske Lige, koje su bile raspoređene i u borbenoj gotovosti spremne za napad na položajima u obližnjim zgradama i uređenim zaklonima na pravcu kretanja marševske kolone JNA, izdao naredbu za napad u trenutku kada je odvojeni deo kolone mirno prolazio kroz raskrnicu na Brčanskoj Malti, pa je tako upotrebio nedozvoljeni način borbe zabranjen po međunarodnom pravu, na osnovu koje naredbe su raspoređeni snajperisti prvo pucali i ubijali vozače vojnih vozila, tako ih zaustavljali i blokirali dalji prolaz kolone JNA odobrenim pravcem izmeštanja, potom pucali i ubijali vojnike prevožene u vozilima koji nisu bili organizovani za borbu niti u mogućnosti pružanja otpora, a u koloni su tom prilikom napali i uništili vidno i propisno obeležena sanitetska vojna vozila i ubili i ranili jedan broj pripadnika JNA koji se prevozio u tim vozilima,kojom prilikom su lišena života najmanje 51, a ranjena najmanje 50 pripadnika JNA i uništen veći broj vojnih i sanitetskih vojnih vozila.

Poštovano Veće,

Republika Bosna i Hercegovina (BiH) pre proglašenja svoje nezavisnosti od 3. marta 1992.godine, bila je jedna od republika Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Republika BiH, priznata je kao samostalna država 6. aprila 1992.godine od strane Evropske zajednice, a primljena u Ujedinjene Nacije, Rezolucijom od 22. maja 1992.godine.

Ne ulazeći u motive i razloge oružanog sukoba u BiH, sa sigurnošću se može zaključiti iz više dokumenata i iz svedočenja na glavnom pretresu, da je početkom 1992.godine, na teritoriji BiH, bio veći broj oružanih sukoba koji su se naročito intenzivirali posle proglašenja njene nezavisnosti, za koju nezavisnost nije bio Srpski narod u BiH. Oružani sukobi su se vodili na celoj teritoriji BiH između naoružanih formacija na strani Srpskog, Bošnjačkog i Hrvatskog naroda, počev od 1992.godine pa sve do „Dejtonskog sporazuma“ iz 1995.godine, i imali su karakter građanskog rata. Ali, oružanih sukoba je bilo i između naoružanih formacija bošnjačko-hrvatskih snaga i oružanih snaga bivše JNA.

Bivša država SFRJ imala je svoje oružane snage pod nazivom Jugoslovenska Narodna Armija, stacionirane u kasarnama na celoj svojoj teritoriji, pa dakle i na teritoriji BiH.

Nakon secesije nekih republika i konačnog raspada bivše SFRJ, kao njen pravni sledbenik, formirana je država Savezna Republika Jugoslavije (SRJ), koja je u svom sastavu imala dve bivše republike SFRJ: Republiku Srbiju i Republiku Crnu Goru.

Gotovo od samog početka 1992.godine, na teritoriji BiH zabeleženi su i brojni oružani napadi na kasarne JNA od strane naoružanih formacija Bošnjačkog, Muslimanskog i Hrvatskog naroda.

U nameri sprečavanja oružanih sukoba između naoružanih formacija Bošnjačkog i Hrvatskog naroda s jedne strane i JNA sa druge, između dveju republika, BiH i SRJ,

tokom aprila 1992.godine sklapa se sporazum o mirnom povlačenju JNA sa teritorije BiH na teritoriju SRJ, u vezi kog sporazuma je Predsjedništvo BiH donelo Odluku broj 02-11-327/92 od 27.aprila 1992.godine o mirnom povlačenju jedinica JNA sa teritorije BiH.

Opština Tuzla nalazi se u istočnom delu BiH i ona je takođe bila zahvaćena oružanim sukobima koji su se vodili između naoružanih formacija Bošnjačkog, Srpskog i Hrvatskog naroda, kao i oružanog sukoba između naoružanih formacija Bošnjačkog i Hrvatskog naroda sa jedne strane i pripadnika JNA kao oružane snage bivše SFRJ, sa druge strane.

Postojanje oružanog sukoba između naoružanih formacija Bošnjačkog i Hrvatskog naroda sa jedne strane i pripadnika JNA sa druge, proizilazi iz činjenica da su ove naoružane formacije pre 15.maja 1992.godine, na području šireg reona Tuzle - u Kalesiji ubile jednog zastavnika JNA i zarobile više pripadnika JNA, koji su se nalazili na odsluženju vojnog roka u Kasarni „Husinska buna“.

Dakle, može se sa sigurnošću zaključiti da se u svako relevantno vreme, između strana u sukobu u Republici BiH, odvijao oružani sukob dovoljnog obima i intenziteta tako da ima osnova primeni ratnog prava iz Ženevske konvencije za poboljšanje položaja ranjenika i bolesnika u oružanim snagama u ratu od 12.avgusta 1949.godine (I Ženevska konvencija, koja je ratifikovana od strane FNRJ „Službeni list“ br.24/50) i Dopunskog protokola uz Ženevske konvencije od 12.08.1949.godine o zaštiti žrtava međunarodnog oružanog sukoba (Protokol I).

Postignutim sporazumom, između predstavnika BiH i SRJ o mirnom povlačenju JNA sa teritorije BiH na teritoriju SRJ, kao krajnji datum izvršenja utvrđen je dan, 19.maj 1992.godine.

U gradu Tuzli, nalazila se kasarna JNA koja je nosila ime „Husinska buna“, čiji je komandant kasarne bio potpukovnik JNA Dubajić Mile. Potpukovnik Dubajić, po osnovu postignutog sporazuma između BiH i SRJ i donete odluke Predsjedništva BiH od 27. aprila 1992.godine, i ovlašćenjima svoje pretpostavljene komande vodio je konkretne pregovore sa predstavnicima civilne i vojne vlasti u Tuzli o mirnom izmeštanju JNA u prvoj polovini maja, kao i na sam dan 15. maj 1992.godine. Pregovori su vođeni između predsednika Predsjedništva i predsednika Kriznog Štaba Predjedništva SO-e Tuzla Bešlagić Selima, komandanta Štaba Teritorijalne odbrane Tuzla, Delibegović Envera i načelnika stanice Javne bezbednosti Tuzla Bajrić Meha sa jedne strane, te potpukovnika Dubajića sa druge strane. Postignutim sporazumom utvrđen je dan izmeštanja 92.motorizovane brigade (mtbr) iz kasarne „Husinska buna“ na dan 15.maja 1992.godine kao i pravac izmeštanja: Kasarna „Husinska buna“ - Skojevska ulica - Brčanska Malta - Simin Han - Bjeljina - SRJ. Predstavnici civilne i vojne vlasti Tuzle, potpukovniku Dubajiću garantovali su mirno izmeštanje odobrenim pravcem u kom uverenju su ga održavali sve vreme tokom postizanja sporazuma, dok su u tajnosti spremali oružani napad na kolonu u reonu Brčanske Malte.

Napred navedene odlučne činjenice utvrđene su svedočenjem na glavnom pretresu pre svih: komandanta Kasarne „Husinska buna“ Dubajić Mila, od 15.05.2008.godine, Nonković Uga, od 10.10.2008.godine, Abdulah Mandža, od 16.05.2008.godine.

Međutim, odmah po otpočinjanju pregovora o mirnom izmeštanju JNA iz Kasarne „Husinska buna“, Krizni Štab Predsjedništva SO Tuzla vršio je ubrzane pripreme na vojnom zaposedanju odobrenog pravca izmeštanja. Uređenje zaklona, druge pripreme i zaposedanje naoružanim jedinicama BiH: Teritorijane odbrane, Službi javne bezbednosti i Patriotske Lige, naročito je intenzivirano na sam dan izmeštanja 15. maja 1992.godine.

Dokazi za napred utvrđene činjenice su: naređenje Kriznog štaba SO-e Tuzla Str.pov.br.03/11-20/92 od 04.05.1992.godine i izveštaji komandira ratnih policijskih stanica u Tuzli: „Slavinovići“, „Brčanska Malta“, „Sjenjak“....

- naređenje Kriznog štaba Predsjedništva SO-e Tuzla.

Tačka 3. „Pripremljene fortifikacijske prepreke (krstila, jež, sredstva za rušenje) odmah staviti na planirana mjesta...“

Tačka 7. „Komandovanje jedinicama vršiće: za jedinice MUP-a Operativni štab SJB Tuzla na čelu sa Mehom Bajrićem... u duhu naređenja Kriznog štaba Predsjedništva“

- izveštaji ratnih policijskih stanica MUP-a Tuzla:

Izveštaj ratne policijske stanice „Slavinovići“ od 07.12.1992.godine:

Citiram: „Mitralska gnijezda bila su smještena na Gušića brdu, a snajperska su raspoređena po bloku M i HB, a njihov zadatak je bio da stalno kontrolišu kretanje tadašnjih vojnika i njihovo zadržavanje“

„U mjestu Slavinovići koji je pokrivala ratna policijska stanica „Slavinovići“ bila su dva mjesta na putu minirana i to u neposrednoj blizini vulkanizera i oba na putu Tuzla - Bijeljina.“

Izveštaj ratne policijske stanice „Brčanska Malta“ broj 139, bez čitljivog datuma:

Citiram: „Tako npr. na kuli F bio je postavljen mitraljezac sa pomoćnikom ili po potrebi snajperista, koji je imao zadatak da osmatra okolne zgrade i po potrebi eliminiše protivničke snajperiste“.

„...stanica je raspolagala sa jednom fiksnom radio-stanicom koja se nalazila u dežurnoj službi, koja nije baš najbolje funkcionisala i direktan telefon“.

„...na samoj raskrsnici Brčanska Malta postavljene su zapreke u obliku slova H... u Titovoj ulici u blizini mosta napravljen je grudobran od vreća sa pjeskom, kao i na punktu u Novom naselju u Solini.“

Izveštaj ratne policijske stanice „Sjenjak“ prije i poslije 15.05.1992.godine:

Citiram: „Nakon što smo završili radove na iskopu rovova iste zauzimamo, a ostali dio pripadnika pojačavaju kontrolu na punktovima.“

Izveštaj ratnih policijskih stanica sačinili su njihovi komandiri: Selimović Ekren, Mehanović Pašaga...

Uređenje zaklona, fortifikacijske prepreke i druge pripreme na zaposedanju šireg reona Brčanske Malte u Tuzli, rađeni su na Kriznom Štabu Predsjedništva pod rukovodstvom Prcić Faruka u čijem sastavu su bili i vojni stručnjaci i to Željko Knez i Sead Delić.

Krizni Štab Predsjedništva planirao je i do tančina organizovao perfidni plan napada na kolonu JNA tokom njenog izmeštanja iz Kasarne „Husinska buna“. Planirani i organizovani napad bio je, po mišljenju veštaka dr. Stojkovića, „diverzantsko prepadnog tipa sa klasičnim elementima zasede“. Cilj im je bio da napadnu neborbeni deo marševske kolone JNA i nanesu joj što veće gubitke u živoj sili i materijalno tehničkim sredstvima.

Radi sprovođenja perfidnog plana, Krizni Štab Predsjedništva formirao je i Operativni Štab stanice Javne bezbednosti u Tuzli, koji su sačinjavali rukovodni kadrovi i predstavljali komandu svim naoružanim formacijama. Između Kriznog Štaba Predsjedništva, koji je svoje sedište premestio u Centar za obaveštavanje i javljanje i iz koga je mogao u svakom trenutku znati šta se događa na terenu, i Operativnog Štaba održavana je neprekidna veza raznim sistemima: telefon, radio veza, i dr. Potpuna koordinacija ova dva Štaba ostvarivana je preko načelnika Stanice Javne bezbednosti Bajrić Meha - komandanta Operativnog štaba.

Napred navedene činjenice utvrđuju se iz „Spiska pripadnika ratnih stanica milicije manevarskih jedinica SJB Tuzla i ostalih oružanih jedinica, koje su branile Tuzlu u maju 1992.godine“, a u kom Spisku je navedeno da „Krizni Štab Predsjedništva Skupštine Opštine Tuzla sačinjava 9 lica, gde se pod rednim brojem 1. nalazi ime Bešlagić Selima, kao predsednika, a pod rednim brojem 4. ime Bajrić Meha zvani „Meša“.

Konspirativnost u radu Kriznog Štaba ostvarivana je skrivanjem pojedinih poverljivih informacija od člana Kriznog Štaba, koji je tu bio samo da popuni formu strukture. Npr. pod rednim brojem 8. nalazi se ime Perić Branka, za koga se u Izveštaju Predsjedništva navodi da mu nisu bili dostupni najvažniji podaci.

U napred navedenom spisku nalazi se i spisak lica koja čine „Operativni Štab stanice Javne bezbednosti Tuzla“, u kome je pod rednim brojem 1. navedeno ime Bajrić Meša - komandant, a pod rednim brojem 9. ime opt. Jurišić Ilije.

Operativni Štab Službe javne bezbednosti u Tuzli, predstavljao je jedinstvenu komandu nad svim naoružanim jedinicama BiH. U Operativnom Štabu organizovano je neprekidno dežurstvo, u čemu je učestvovalo više lica sa različitim svojstvima, pri čemu je jedan uvek bio glavni i to dežurni Operativnog Štaba.

Napred navedene odlučne činjenice utvrđuju se posebno iz Izveštaja o radu Predsjedništva SO-e Tuzla za period januar 1992.- april 1993.godina od 18. maja 1993.godine.

Citiram (str.8. i 9.): „Zato je 27. marta 1992.godine formiran Krizni Štab Predsjedništva u sastavu: Selim Bešlagić - predsjednik; Branko Perić - podpredsjednik; članovi: Sead Avdić, Refik Ahmedinović, Jasmin Imamović i Stjepo Lukić. Vojnostručni konsultanti Kriznog Štaba bili su budući komandanti Željko Knez i Sead Delić. Mehmed Žilić i Meho Bajrić bili su u sastavu Operativnog Štaba“.

„Branku Periću nisu bili dostupni najvažniji podaci...“ „ Perić je pobjegao iz grada uoči 15. maja“.

„Koncem trećeg mjeseca Centru za obaveštavanje se naređuje ratni režim rada, a

ovaj Centar postaje i sjedište Kriznog Štaba Predsjedništva, kao i sedište komandanta Okružnog i Opštinskog Štaba TO BiH Tuzla“.

A na strani 10 Izveštaja se navodi da je na osnovu Odluke o mobilizaciji od 04. aprila 1992.godine, (citiram): „U mjesecu aprilu naoružano je 2200 pripadnika policije i oformljen Krizni Štab MUP-a....“.

Zatim, (citiram): „U aprilu, pa sve do 15. maja 1992.godine, vrše se intenzivni pregovori sa bivšom JNA... i istovremeno želi dobiti na vremenu, kako bi se naše jedinice kupovinom oružja što bolje naoružale i svakodnevnim radom što više osposobile“.

U vezi sa izvršenim inženjerijskim zaprečavanjima svih pravaca koji vode u Tuzlu ili iz nje, na strani 12 Izveštaja se navodi:

Citiram: „Kasarna „Husinska buna“ bila je pokrivena našim snagama... Sve ove mere preduzimane su uz vojno - stručne konsultacije komandanata Okružnog i Opštinskog Štaba TO BiH Tuzla i Stanice Javne bezbjednosti Tuzla“.

Potom, „U to doba u Tuzli se pojavljuje jedna jedinica „Patriotske lige“. U svom sastavu imala je 65 naoružanih ljudi. Ovoj jedinici obezbjedili smo smeštaj i ishranu i s njom se nastojali dogovoriti da u sukobu sa bivšom JNA, ne smije ići odvojeno, nego samo pod jedinstvenom komandom i to istovremeno....., i ne smije ući prije nego kad za to budemo spremni, tj. ni prije ni poslije nego tačno na vrijeme“.

Sve napred navedeno proizilazi i iz stenograma sa svečane sednice Općinskog Vjeća održana 04.04.1995.godine, gde je na 33. i 34. strani iz govora Bešlagić Selima - načelnika Opštine Tuzla, zabeleženo i sledeće:

Citiram: „Zbog očigledne blizine rata 27.marta 1992.godine formirani su Krizni i Operativni Štab za odbranu Tuzle, koji su vršili sve potrebne analize i donosili naredbe“.

„Koncem trećeg mjeseca Centru za obavještanje naređujemo ratni režim rada, a ovaj Centar postaje i sjedište Kriznog štaba Predsjedništva Opštine kao i sjedište komandanta Okružnog i Opštinskog Štaba TO BiH Tuzla.

Poštovano Veće,

Optuženi Jurišić Ilija bio je pripadnik rezervnog sastava policije MUP-a BiH, kao bivši visoki rukovodilac i načelnik stanice Državne bezbednosti Tuzla. Po otpočinjanju oružanih sukoba u BiH, opt.Jurišić se kao dobrovoljac javlja u stanicu Javne bezbednosti Tuzla gde biva raspoređen u Operativni Štab Službe Javne bezbednosti Tuzla.

Prema dokumentu „Spisak organizacionih jedinica SJB Tuzla u periodu od 04.04. do 25.05.1992.godine“, naveden je i „Spisak Operativnog štaba SJB Tuzla“ u kome se pod rednim brojem 6 nalazi ime optuženog Jurišić Ilije i njegov status „dobrovoljca“.

Status „dobrovoljca“ za optuženog Jurišića naveden je i u spisku Operativnog štaba napisanog rukom, u kome je označavan status svakog lica - člana Operativnog štaba, slovnim oznakama: „A“ - aktivno lice; „R“ - rezervista i „D“ - dobrovoljac.

Formirani Operativni Štab i pre 15. maja 1992.godine održavao je sastanke, što proizilazi iz sačinjenih zapisnika. Tako na primer iz Zapisnika od 20. aprila 1992.godine, među prisutnima na sastanku pod rednim brojem 3 navedeno je ime opt. Jurišić Ilije, a na dnevnom redu je bila političko bezbednosna situacija u Tuzli, koju je uradilo Predsjedništvo SO Tuzla.

Dokaz o ulozi optuženog Jurišića u Operativnom štabu proizilazi iz „Uvjerenja br.20-16/10-598 od 11.04.1996.godine“ u kome stoji:

„Jurišić (Ivana) Ilija iz Tuzle...bio je pripadnik rezervnog sastava policije MUP-a R BiH od 06.04.1992.godine do 11.02.1994.godine, angažovan na poslovima člana Operativnog štaba SJB OSUP-a Tuzla od 06.04.1992.godine do 25.05.1992.godine.“

Dana 15. maja 1992.godine, optuženi Jurišić Ilija u Operativnom Štabu prima dužnost „dežurnog Operativnog Štaba“ u 14 časova. U Štabu zajedno s njim sigurno se nalazilo više lica a među njima i svedok Cuvaj Zlatan, operativac iz bezbednosne službe i dve, za sada, nepoznate ženske osobe, članice streljačke družine u Tuzli, sa dužnostima snajperiste, što proizilazi iz svedočenja Cuvaj Zlatana, zamolnim putem od strane Tužilaštva BiH kao i odbrane optuženog.

U Operativni Štab nije moglo ući nepozvano lice, već samo ona koja su imala specijalne propusnice, koju propusnicu je imao i optuženi na svoje ime i to: „Odobrenje izdato od SJB Tuzla pod brojem 18-15/08-03/92 od 09.04.1992.godine, na neodređeno vreme.“

Negde oko 14,00 časova jedan deo 92.motorizovane brigade pošao je da izađe iz Kasarne „Husinska buna“, ali je vraćen od strane pripadnika Službe javne bezbjednosti Tuzla sa Brčanske Malte. Tada nije bilo jasno zbog čega su vraćeni. O ovom događaju, pri preuzimanju dužnosti, opt.Jurišića je obavestio prethodni dežurni Operativnog Štaba, Zarić Božo.

Vraćanje marševske kolone JNA bilo je u cilju realizacije perfidnog plana Kriznog Štaba Predsjedništva, pošto je vreme do 19 časova istog dana iskorišćeno na potpunom zaprečavanju i punom vojnom zaposedanju pravca izmeštanja. Konkretna realizacija perfidnog plana dalje je bila u nadležnosti Operativnog Štaba i na terenu raspoređenih jedinica: Teritorijalne odbrane, Službe javne bezbjednosti, Patriotske lige.....

Marševska kolona JNA iz Kasarne „Husinska buna“ polazi u izmeštanje odobrenim pravcem nešto ispred 19,00 časova. Na čelu kolone nalazi se jedno policijsko vozilo MUP-a Tuzla, iza njega vojni transporter u kome je potpukovnik Dubajić sa predstavnikom vlasti Tuzla Enverom Delibegovićem, te potom još oko 28 raznih vojnih vozila. Prvi deo kolone, gde je bilo oko 30-ak vozila i koji je bio izmakao drugom delu kolone, pratilo je takođe jedno policijsko vozilo MUP-a Tuzla. Drugi deo kolone, koji je zaostao iza prvog dela kolone bio je, gotovo, potpuno neborbeni deo, i u njemu nije bilo pripadnika vlasti Tuzle ili pak pratnje od policijskih vozila.

Odlučne činjenice proizilaze posebno iz prikazanog video materijala i s tim u vezi pismenog nalaza i mišljenja veštaka prof.dr.Slobodana Jovičića, koji je izradio analizu i obradu audio i video materijala, te izradio transkript i analizu početka i trajanja pucnjave. Nalaz i mišljenje ovog veštaka u potpunosti su saglasnosti sa izjavama

oštećenih i svedoka saslušanih na glavnom pretresu.

I pored toga što u toku krivičnog postupka nije na pouzdan način utvrđeno kojim ugovorenim znakom je Kriznom i Operativnom Štabu dojavljeno da je prvi deo kolone izmakao, isti je zasigurno postojao. Ovo zato što je naredba za napad na drugi deo kolone usledila pošto je prvi deo kolone bio na bezbednom rastojanju od drugog dela kolone. Krizni i Operativni Štab su znali u kom delu kolone su njihovi predstavnici i pratnja policije, što posebno proizilazi iz svedočenja Bajrić Meha na glavnom pretresu od 01.09.2009.godine.

Ovaj svedok kaže da mu je iz Centra za obaveštavanje, gde je inače bio smešten i Krizni Štab, javljeno da su u koloni JNA Enver Delibegović i Jasmin Imamović a da se on tada nalazio u Operativnom Štabu zajedno sa Nikolić Budimirom i opt. Jurišić Ilijom koji je bio dežurni Operativnog Štaba.

Na glavnom pretresu je takođe utvrđeno da se u kancelariji gde su se nalazili Bajić, Nikolić i opt. Jurišić nalazio i televizor na kome je vršen direktan prenos izlaska kolone JNA iz kasarne te da su prenos zajedno sve trojica posmatrali.

Dakle, dežurni Operativnog Štaba (opt.Jurišić) je preko Centra za obaveštavanje i posmatranjem na televizoru prenosa izlaska kolone JNA iz kasarne imao dovoljno uvida u sva događanja na pravcu izmeštanja kolone JNA.

Nakon uvida u prolazak prvog dela kolone JNA kroz raskrnicu Brčanska Malta, u kome su bili predstavnici vlasti Tuzle, i prolaska zadnjeg policijskog vozila na začelju prvog dela kolone, a po stizanju prvih vojnih vozila drugog dela kolone u reon Brčanske Malte, komandant Operativnog Štaba Bajrić Meho traži od dežurnog Štaba - ovde optuženog Jurišić Ilije, da izda naredbu za napad na kolonu.

Nakon saopštenja zahteva od Bajrića, optuženi Jurišić bez oklevanja uzima mikrofonski i putem radio veze izdaje naredbu za otvaranje vatre na marševsku kolonu JNA. U trenutku izdate naredbe, deo kolone JNA nalazio se u Skojevskoj ulici i raskrsnici Brčanska Malta. U ovom delu kolone nalazilo se i nekoliko vojnih sanitetskih vozila, vidno i propisno obeleženih. U vojnim i u sanitetskim vozilima prevozio se veći broj pripadnika JNA bez spremnosti za borbu i odbranu. Vojnici su sedeli na tovarnom sanduku vozila leđima okrenuti prema stranici sanduka sa naoružanjem između nogu i cevima okrenutim uvis, ne očekujući napad. Najveći broj vojnika bio je pod ceradama vozila.

Napred navedene činjenice potvrđene su brojnim svedočenjima o položajima i ponašanju pripadnika JNA na teretnim vojnim vozilima u koloni, te i iz prikazanog video materijala.

Na primer:

- fotografije urađene od strane veštaka dr.Jovičića sa CD= VRZ 0480 objašnjene na str.27. nalaza, zabeleženo je vreme 15.05.1992.godine 18,57 časova, a na njima je prikazan jedan vojni kamion bez cerade, na kome se jasno vide da sede vojnici JNA leđima okrenuti stranicama tovarnog sanduka.

Perfidnost pripremljenog napada na kolonu JNA pokazuje se kako prema načinu pripreme tako i prema toku odvijanja napada. Naime, napad je započeo tako što su

prvo, raspoređeni snajperisti ubijali vozače vojnih vozila, i tako ih zaustavljali. Na vozila koja su uspjela nekako da prođu kroz raskršnicu na Brčanskoj Malti uz nadljudske napore ranjenih vozača, raspoređeni pripadnici raznih jedinica BiH su kanapom izvlačili povezane nagazne mine. Iznenadna, žestoka i usredsređena vatra raspoređenih u borbenoj gotovosti spremnih pripadnika jedinica BiH, ubila je ili ranila veliki broj pripadnika JNA, koji su bili u vojnim vozilima ili pak u vidno obeleženim sanitetskim vozilima.

Perfidnost napada na kolonu JNA prema dokazima izvedenim na glavnom pretresu potvrdio je u svemu svojim nalazom i mišljenjem veštak general u penziji dr.Mile Stojković, koji je između ostalog, naveo:

Tačka 3. mišljenja

Prema zauzetom položaju vojnika i drugih naoružanih pripadnika formacija BiH u Tuzli - raspoređenih duž puta kretanja marševske kolone JNA može se zaključiti da se „radilo o osmišljenoj i dobro organizovanoj prepadnoj akciji snaga TO i MUP-a Tuzle na marševsku kolonu sa elementima klasične zasede.“

„U konkretnom slučaju, akcija je mogla biti izvedena samo prema planovima i instrukcijama Kriznog štaba (organ DPZ) i Operativnog štaba (kao komande) snaga TO i MUP-a u Tuzli.“

Tačka 4. mišljenja

„Masovna unakrsna vatra sa okolnih zgrada i utvrđenih vatrenih tačaka iz prizemlja pojedinih zgrada izazvala je dezorganizaciju i razbijanje marševske kolone u nekoliko pravaca. To je bila bočna unakrsna paljba iz više vrsta pešadijskog naoružanja.“

Tačka 5.mišljenja

„Imajući u vidu oštećenja na vozilima, moguće je ustvrditi da su oštećenja nastala dejstvom snajpera. Grupisani pogoci na staklenom delu vetrobrana vozila „TAM-110“ namenjenom za prevoz pešadije, uočljivo je devet preciznih pogodaka u delu suvozača i tri u delu vozača - što ukazuje na realnu pretpostavku da se radi o dejstvu snajpera kal.7,9 mm.“

O karakteru napada na marševsku kolonu i samom toku i načinu njegovog odvijanja, svedočili su brojni svedoci, čiji iskazi se mogu svesti i u iskaz svedoka oštećenog Mandić Tomislava sa glavnog pretresa od 31.03.2008.godine, gde kaže: „Šoferšajbna je bila izbušena na mom vozilu. Bilo je pet rupa.“

Pripremljenost perfidnog napada proizilazi i iz izjava većeg broja saslušanih svedoka na glavnom pretresu, a koji su se nalazili u prvom delu kolone. Naime, ovi svedoci su potvrdili da su po izlasku iz Tuzle saznali da je kolona napadnuta pa su hteli da se vrate da bi pomogli izvlačenju drugog dela kolone. Međutim, kod mesta Slavinovići naišli su na blokiran put poprečenim kamionom punim kamenja. Dakle, očigledno je ova prepreka postavljena posle izlaska prvog dela kolone iz Tuzle sa ciljem zaprečavanja i ponovnog ulaska u Tuzlu borbenom delu kolone JNA.

Da je sve unapred dobro isplanirano i organizovano potvrđuju i izveštaji ratnih policijskih stanica:

Izveštaj RPS „Slavinovići“

Citiram: „Radio stanicom sam čuo određene razgovore oko povratka jedne kolone

vojne...i tada sam svo ljudstvo digao i rasporedio duž puta od vulkanizera do OŠ u Slavinovićima i istima sam naredio kada čuju da ja počnem da pucam da tada i oni počnu iz svog oružja da pucaju po koloni, odnosno po onom ko puca po nama.“ (komentar: kako je mogao komandir RPS „Slavinovići“, Selimović Ekrem da zna da će iz kolone na njih neko otvoriti vatru!?)

Izveštaj RPS „Brčanska Malta“

O svojoj aktivnosti posle vraćanja prvog izlaska vojne kolone JNA oko 14,00 časova, k-dir RPS „Brčanska Malta“ Mehinagić Pašaga navodi:

Citiram: „Pripadnici stanice koji su se zatekli kod svojih kuća na odmoru, pozvani su da se odmah jave u stanicu. Sa ljudstvom smo ojačali visinske tačke, patrole...“

Izveštaj RPS „Sjenjak“

Komandir ove policijske stanice u svom izveštaju između ostalog navodi:

Citiram: „U jednom momentu primjetismo da se pojačava dio Brčanske Malte i Sjenjaka sa pripadnicima manevarskih jedinica.“

Poštovano Veće,

Tokom napada ubijen je najmanje 51, dok su ranjena najmanje 50 pripadnika JNA, čiji bliži podaci su navedeni u dispozitivu precizirane optužnice a zbog pijeteta poginulih navodim njihova imena i u završnoj reči, a to su:

Blagojević (Anđelka) Radislav, iz Mičijevića, rođen 07.07.1970.godine, Blagojević (Sima) Vojo, iz Porečjine rođ.10.10.1959.godine, Blagojević (Draga) Vojo, iz Podgore - Lopare, rođ.16.02.1942.godine, Božić (Ilije) Gordan, iz Komara - Lukavac, rođ.23.11.1964.godine, Vasić (Nenada) Jovo, iz Požarnice, rođ.10.10.1953.godine, Vujanović (Ljubomira) Cvijetin, iz Požarnice, rođ.17.06.1966.godine, Vukojević (Anđelka) Savo, iz Krtova - Lukavac, rođ.28.01.1965.godine, Goganović (Žarka) Vaskrsije, rođen 02.05.1937.godine, Davidović (Nikole) Božo, iz Viduše - Kakanj, rođ.07.01.1973.godine, Despotović (Petra) Slavko, iz Bos.Petrovog sela, star 34 godine, Đuranović (Sava) Robert, iz Komara - Lukavac, Đurić (Ilije) Živko, iz Crnog blata, rođ.04.07.1968.godine, Đurić (Marka) Zoran, iz Crnog blata, rođ.07.05.1961.godine, Đurić (Marka) Milenko, iz Crnog blata, rođ.25.03.1963.godine, Đurić (Milana) Marko, iz Crnog blata, rođ.23.02.1936.godine, Zec (Branislava) Draženko, iz Prijedora, rođen 11.05.1972.godine, Ilić (Steve) Vlado, iz Tuzle, rođ.09.10.1952.godine, Ilić (Radovana) Boško, iz Brijesnice - Lukavac, rođ.08.07.1970.godine, Janjić (LJuba) Drago, iz Kolimera - Tuzla, rođ.10.10.1956.godine, Jovanović (Živana) Duško, iz Požarnice, rođ.07.05.1973.godine, Jovičić (Milorada) Miroslav, iz Puračića - Lukavac, rođ.22.04.1968.godine, Jokić (Nika) Goran, iz Ofenbaha - Nemačka, rođ.08.11.1972.godine u Požarnici, Josipović (Krsta) Mladen, iz Lukavca, rođ.27.07.1965.godine, Jurković (Marka) Zoran, iz Tuzle, rođ.24.11.1962.godine, Kulišić (Vasa) Milan, iz Sižja - Lukavac, rođ.12.04.1946.godine, Lazić (Jovana) Ranko, iz Simin Hana, rođ.29.09.1973.godine, Latković (Marka) Slobodan, iz Bosanskog Petrovca, rođ.19.08.1973.godine, Lopatko (Danila) Miroslav, iz Prnjavora, rođ.29.09.1972.godine, Lukić (Milana) Ilija, iz Krtova - Lukavac, rođ.28.03.1964.godine, LJubojević (Stanimira) Đorđe, iz Kovačice - Tuzla, rođ.02.09.1962.godine, Marković (Cvijetina) Stojko, iz Vozuće - Zavidovići, rođ.26.03.1962.godine, Mekić (Milenka) Dragan, iz Živinica, rođ.08.09.1959.godine u

Zemunu, Mićanović (Mića) Vladimir, iz Tuzle, rođ.29.09.1968.godine, Mihajlović (Radovana) Zoran, iz Komara, rođ.26.06.1966.godine, Mihajlović (Radovana) Milan, iz Komara, Mrkonjić (Ranka) Ranko, zv. „Stojan“ iz Sižja, rođ.17.05.1948.godine, Nedić (Vaskrsija) Milan, iz Sižja, rođ.16.02.1956.godine, Nedić (Neda) Rado, iz Smoluće, rođ.13.08.1955.godine, Ostojić (Janka) Milorad, iz Donje Potpeće - rođ.21.05.1954.godine, Perić (Đordija) Ostoja, iz Smoluće, rođ.18.02.1969.godine, Petrović (Sretka) Boro, iz Krtova, rođ.03.06.1971.godine, Popović (Radivoja) Nenad, iz Kalesije, rođ.29.11.1954.godine, Savić (Branka) Milenko, iz Požarnice, rođ.13.10.1959.godine, Sorajić (Branka) Božidar, iz Ljubinje, rođ.10.12.1973.godine, Stojanović (Branka) Sreten, iz Dubnice - Kalesija, rođ.1955.godine, Tadić (Milorada) Boro, iz Krtova, rođ.25.04.1964.godine, Todorović (Dušana) Dragan, iz Krtova, rođ.07.02.1964.godine, Todorović (Luke) Radomir, iz Krtova, rođ.23.09.1954.godine, Tubić (Jovana) Jelenko, iz Sižja, rođ.22.04.1953.godine, Cvjetković (Mirka) Danilo, iz Donje Potpeća - Srebrenik, rođ.14.02.1972.godine, Džolić (Nikole) Jovan, iz Jajca, rođ.07.07.1971.godine.

Imajući u vidu perfidnost napada i nameru Kriznog i Operativnog štaba Tuzle da javnosti uskrate tačne podatke o broju poginulih i ranjenih (sva tela poginulih pripadnika JNA vlasti Tuzle nisu odmah predala JNA, neka tela su kasnije razmenjena, a neka su sahranjena u masovnu grobnicu „Trnovac“ bez njihovog označavanja, a neka se i danas nalaze na samo njima poznatom mestu), u postupku nije bilo moguće doći do njihovog tačnog broja. Međutim, iz više dokumenata nesumnjivo proizilazi da je ubijeno najmanje 51 i ranjeno najmanje 50 pripadnika JNA. Ovo proizilazi iz sledeće pismene dokumentacije:

- dokument pod oznakom I-1529 od 07.02.2001.godine u kome se navode imena 80 poginulih i 22 ranjena pripadnika JNA;
- zapisnika o ekshumaciji i identifikaciji posmrtnih ostataka u kojima se navodi 19 identifikovanih i 3 neidentifikovana lica;
- spisak poginulih i ranjenih pod oznakom „Tuzlanska kolona 15.05.1992.godine“ koji je sudu predao svedok-oštećeni Ilić Radojica, u kome je navedeno 87 poginulih pripadnika JNA;
- spisak poginulih pripadnika JNA iz VP 7954 Tuzla u koloni 15.05.1992.godine, koji je sačinila JNA i gde je navedeno 80 poginulih pripadnika;
- spisak ubijenih i nestalih pripadnika JNA Tuzlanske kolone, sačinjen od nepoznatog autora, a u kome je navedeno 94 poginula pripadnika JNA; i
- uverenja o smrti,
- izvoda iz matične knjige umrlih,
- obdukcionih zapisnika Instituta za sudsku medicinu VMA od 21.05.1992.godine,
- nalaza i mišljenja veštaka dr. Đorđa Alimpijevića,
- kartica nestalog lica - Operativnog tima Vlade Republike Srpske,
- spiska nestalih lica Operativnog tima Vlade Republike Srpske,
- zapisnika o saslušanju oštećenih rodbine poginulih i ranjenih, kao i svedoka saslušanih na glavnom pretresu.

Pravno ceneći utvrđeno činjenično stanje, nesumnjivo se da zaključiti da je optuženi Jurišić Ilija izvršio krivično delo upotreba nedozvoljenih sredstava borbe iz čl. 148. st.2. u vezi st.1. KZ SFRJ, radi čega predlažem da ga sud oglasi krivim i osudi na kaznu po zakonu.

U konkretnom primeru izdavanjem naredbe za napad na marševsku kolonu JNA bio je osnovni i bitan čin radnje izvršenja krivičnog dela perfidnog načina borbe, koji je

zabranjen po međunarodnom pravu u čl.37. st.1. Dopunskim protokolom I gde se propisuje da je „zabranjeno ubijati ili zarobljavati protivnika pribegavajući perfidnim postupcima.“ Perfidni postupci predstavljaju „akte kojima se uliva poverenje protivniku da ga navede da veruje da ima pravo,...sa namerom da se izneveri to poverenje“.

Bez izdavanja naredbe za napad jedinicama na terenu, napada na kolonu JNA ne bi bilo.

Dakle, nema sumnje da je napad na marševsku kolonu JNA u Tuzli 15.05.1992.godine bio perfidnog karaktera, jer je komanda kasarne „Husinska buna“ održavana u uverenju da ima pravo mirno izaći iz Tuzle po osnovu zaključenog Sporazuma između država SRJ i BiH, zatim Odluke Predsjedništva BiH i na kraju konkretnog sporazuma sa vojnim i civilnim vlastima Tuzle, koji su komandanta kasarne Dubajića neprekidno uveravali da neće biti napadnuti prilikom izlaska.

Besprizornost postupanja Kriznog štaba, Operativnog štaba i jedinica pod komandom Operativnog štaba Tuzle pokazala se najviše u činjenici napada i uništenja sanitetskih vojnih vozila, što je izričito zabranjeno po međunarodnom pravu i to čl.19. I Ženevske konvencije i čl.21. Dopunskog protokola I.

Bitna uloga optuženog Jurišića u liniji komandovanja: Krizni štab - Operativni štab - jedinice na terenu, nije umnogome umanjena činjenicom što izdata naredba nije njegovo izvorno već prenešeno komandovanje. Optuženi je bio u obavezi da naredbu odbije izvršiti ili makar zatraži dodatno objašnjenje, što on nije nijednim gestom učinio, pa se njegovo ponašanje ima okarakterisati kao svesno i željeno.

Optuženi Jurišić Ilija je znao za postojanje sporazuma između SRJ i BiH o izmeštanju JNA sa teritorije BiH na teritoriju SRJ, znao je i za odluku Predsjedništva BiH o mirnom povlačenju jedinica JNA sa teritorije BiH broj 02-11-327/92 od 27. aprila 1992.godine, te o sporazumu između vojne i civilne vlasti Tuzle sa komandantom kasarne JNA „Husinska buna“ o mirnom izmeštanju 92.mtbr i pravcu izmeštanja, a ipak je i pored svega na traženje komandanta Operativnog štaba Meše Bajrića, izdao naredbu za napad na kolonu JNA. Navedene činjenice upućuju na nesumnjiv zaključak da je sa perfidnošću napada optuženi bio dobro upoznat. Na ovakav zaključak upućuju i podaci koji govore da je, po svojoj prirodi, akcija zasede tajne prirode i da u njoj, posebno u komandnom lancu, ne mogu učestvovati lica u koja se nema poverenja. Ona u koja se nema poverenje, njima se ti podaci i ne daju, kao što to i piše u izveštaju, npr. za člana Kriznog Štaba Branka Perića.

U ovom zločinačkom činu, unapred planiranom i organizovanom, sa podeljenim ulogama, koji je trajao kratko, a ipak dovoljno dugo da smrtno strada i bude ranjen veliki broj pripadnika JNA, pored optuženog Jurišića i drugi akteri su pokazali svoje pravo lice.

Radi ilustracije navešću nekoliko upečatljivih kazivanja oštećenih, saslušanih u svojstvu svedoka na glavnom pretresu:

- svedok oštećeni Tešić LJubo, vojnik na odsluženju redovnog vojnog roka, glavni pretres 10.04.2008.godine, kaže:
„Naše vozilo je napadnuto kada smo prolazili zgradu Tehničkog pregleda.“

„Iskočio sam iz kamiona i ranjen dok sam ležao sakriven pod zaustavljenim vozilom.“
„Ranjen sam tako što je na mene dok sam ležao pod kamionom sa obližnje terase neko bacio crnu bombu. Pošto sam i prethodno već bio ranjen, samo sam je uspeo malo odgurnuti od sebe, dok sam gledao u nju, ne mogavši da skrenem pogled, ona je eksplodirala i pogodio me geler u oko.“

- svedok oštećeni Đurić Boro, glavni pretres 03.07.2008.godine, kaže:

„Na nas je zapucalo odmah kod prvih zgrada. Pucalo se tako žestoko da nismo mogli dići glavu.“

„Iskočio sam iz vozila u kanal pored puta i tu su na mene bacili eksplozivnu napravu, pa sam ranjen u levu stranu kuka i butine.“

- oštećeni Jovanović Živan, otac poginulog Jovanović Dušana, glavni pretres 03.07.2008.godine, kaže:

„Moj sin je bio u sanitetskom vojnom vozilu - njih sedmorica vojnika i svi su poginuli osim Jovanović Milomira, koji je ranjen. Sanitetsko vozilo pogodila je zolja i isto zapalila, tako da su poginuli izgoreli, a ja od sina pronašao samo tri kosti.“

- svedok oštećeni Babunović Cvijan, glavni pretres 04.07.2008.godine, kaže:

„Bio sam vozač „Dajca“. Samnom u vozilu je kao suvozač bio Tripković Rajko - aktivno vojno lice i on je tada ranjen.“

„Paljbu po vozilu sam osetio na Brčanskoj Malti i tu sam odmah pogoden u levu ruku. Nastavio sam da vozim do benzinske pumpe i dalje nisam mogao. Tu sam vozilom naleteo na minu. Bilo je mina na putu i pre ove na koju sam naleteo, ali sam ih uspeo izbeći. Video sam da su mine na put vučene špagom.“

- svedok Jovović Branko, aktivni vojni starešina, glavni pretres 09.10.2008.godine, kaže:

„Moji vojnici u sanitetskom vozilu su bili Vukmirica Miodrag, koji je ranjen, i Savić Nenad, koji je poginuo. Bili su obojica iz Beograda i obojica na redovnom odsluženju vojnog roka.“

- svedok oštećeni Krstić Radovan, vojnici na redovnom odsluženju vojnog roka, glavni pretres 28.03.2008.godine, kaže:

„Jedan njihov vojnici prišao je meni i Stevanović Radanu, koji smo bili ranjeni i ležali u kanalu i gde smo ispali iz kamiona, pitao me je gde mi je naoružanje, a potom iza pojasa izvadio pištolj, stavio mi cev u usta i opalio, a zatim me drškom pištolja udario u glavu.“

„Kako smo ostali živi, sami Bog zna.“

Međutim, bilo je i drugačijih ponašanja od napred navedenih, koja takođe ističem, a o kojima su kazivali oštećeni na glavnom pretresu:

- svedok oštećeni Todorović Ozrenko, glavni pretres 07.11.2008.godine, kaže:

„Kada je kamion morao stati, ja sam iskočio i sakrio se pod kamion. Na nas su pucali iz zgrada, odozgo kroz ceradu.“

„Dok sam ležao pod kamionom, video me je jedan policajac u zaklonu i rukom mi je dao znak da neće pucati.“

Na kraju ilustracije kazivanja saslušanih svedoka navešću deo iskaza svedoka Nonković Uga, dat na glavnom pretresu 10.10.2008.godine koji je dao celovitiju sliku zbivanja na Brčanskoj Malti:

„Sutradan sam (na licu mesta) nabrojao tu 49 leševa. Bilo je i izgorelih leševa, sećam se jednog koji se teško mogao razlikovati od točka na vozilu na kojem je izgoreo.“

„Učestvovao sam delimično u pregovorima oko izlaska. Da nam nisu garantovali bezbednost mi bismo sigurno drugačije izašli. Prevarili su nas.“

„Vojnici su bili u vozilima i u tovarnim sanducima, leđima okrenuti stranicama sa puškama među nogama i cevima okrenutim u vis. Laž je da je vojska napala na grad.“

„Otišao sam sutradan u bolnici na Gradini i uspeo obići 23 ranjena vojnika. Nisam sve obišao.“

„Napad je bio na neborbeni deo kolone: sanitet, kuhinja, skladišni deo.“

„Vojnici su pogođeni u leđa na vozilima, a vozači u grudi, stomak, tako smo ih nalazili na vozilima.“

A na kraju svog kazivanja ovaj svedok kaže:

„Tuzla je zaboravila da je JNA 1989.godine najveći teret podnela u spašavanju rudara u nesreći kada je bilo 189 mrtvih. Ja sam kao starešina JNA učestvovao sa vojnicima JNA u spašavanju i zbog toga dobio od Tuzle „Oktobarsku nagradu“.

Poštovano Veće,

U svojoj odbrani optuženi Jurišić Ilija osporava svoju ulogu kao dežurnog u Operativnom štabu, a neosporava da je radio-vezom svim jedinicama pod komandom Operativnog štaba 15.05.1992.godine oko 19,00 časova preneo naredenje Bajrić Meha za napad u formi „na vatru odgovoriti vatrom“.

Međutim, optuženi takođe u svojoj odbrani tvrdi da je pre izdate naredbe dva ili tri puta preko radio-stanice bio izveštavan bez predstavljanja onoga koji obaveštava, (mada su svi imali tajne šifre i šifranik), da vojska puca, da vojska puca po zgradama, da vojska puca po građanima i da se on na ova obaveštenja nije oglašavao, jer nije znao šta treba da radi u takvoj situaciji pošto Bajrić Meho tu - u Operativnom Štabu nije bio prisutan. Ovo obaveštavanje je potrajalo izvesno vreme u kome je on odlazio do prozora i pokušavao da čuje pucanje. Nakon trećeg obaveštenja preko radio-veze u Operativni štab je, navodno, tada ušao komandant Štaba Meho Bajrić koji ne traži nikakvo obaveštenje niti mu on podnosi bilo kakav izveštaj, a koji je od njega odmah zahtevao da izda naredbu, navodno, „na vatru odgovoriti vatrom“ što je on odmah i učinio. Dalje u svojoj odbrani optuženi tvrdi da uopšte nije znao ni o kakvom planu za napad na kolonu JNA, da nije znao stanje na terenu niti ga je mogao proveriti zbog udaljenosti Operativnog štaba od mesta događaja i da je samo preneo naredbu Bajrić Meha.

Međutim, nakon svedočenja Bajrić Meha na glavnom pretresu od 01.09.2009.godine, opt. Jurišić menja svoju odbranu u delu gde je ovaj svedok potvrdio da su: on, Nikolić Budimir i opt.Jurišić zajedno bili u Operativnom Štabu pre izlaska kolone JNA iz kasarne, za vreme napada na kolonu kao i posle toga.

Napred navedenim pismenim dokazima i svedočenjima svedoka utvrđena je uloga i svojstvo optuženog u Operativnom štabu i to: svojstvo dobrovoljca u MUP-u Tuzla, svojstvo člana Operativnog štaba i svojstvo dežurnog Operativnog štaba na dan 15.05.1992.godine koji je imao ovlašćenje komandovanja nad jedinicama

muslimansko-hrvatske strane u sukobu.

Svedok Stankić Blagoje potvrdio je da je sa opt. Jurišićem bio u Operativnom Štabu dežurni 14.05.1992.godine u vremenu od 07 do 19 časova i da se on začudio kada je optuženog Jurišića video ponovo u Štabu „nešto ispred 18 časova“, jer to nije bila smena optuženog.

Potpuno je nerealno i nemoguće da jedna dobro pripremljena oružana akcija - perfidni napad na kolonu JNA terorističko-diverzantskog tipa sa elementima klasične zasede po svojoj prirodi strogo tajnog karaktera u liniji komandovanja: Krizni štab - Operativni štab - komandiri jedinica na terenu, ima u svom lancu neupućenu osobu koja ne zna svoje mesto, ulogu i ovlašćenja! Svedočenje Stankića opovrgava odbranu „o neupućenosti“ opt. Jurišića. Perfidni plan je podrazumevao napad na kolonu JNA sa jedinstvenom komandom, tačno na vreme, ni pre ni posle, kako to i stoji u izveštaju o radu Predsjedništva SO-e Tuzla za period januar 1992.-april 1993.godine.

O početku napada čekao se najpovoljniji moment sa ciljem izbegavanja sopstvenih gubitaka i ugrožavanja svojih predstavnika u koloni. Zbog toga je i propušten prvi deo kolone, gde su se oni i nalazili. Određena obaveštenja iz kolone, po svedočenju Stankić Blagoja dao je i sada pok. Brkić Muhamed (zamenik Bajrić Meha) javljanjem radio vezom „poslednje vozilo napušta kasarnu“, mada to nije bilo tačno jer se on i Stankić Blagoje nisu nalazili na začelju kolone JNA pri izlasku iz kasarne.

Napada iz kolone JNA nije bilo. To potvrđuju svi iskazi oštećenih i svedoka saslušanih u ovom predmetu sa kojima su u potpunoj saglasnosti nalazi i mišljenja veštaka dr. Jovičića i dr. Stojkovića.

Na glavnom pretresu je utvrđeno iskazima saslušanih svedoka da su komandiri jedinica bošnjačko-hrvatskih snaga imali svoje šifre za javljanje, pa je potpuno irelevantno a prema dokazima i neistinita tvrdnja optuženog da je pre njegove izdate naredbe za napad bilo pucnjave i napada iz kolone JNA.

Naime, prvi pucanj usledio je sa stacioniranog mesta, sa strane, a ne iz kolone, a žestoka unakrsna paljba usledila je svega na oko približno 2 sekunde od prvog pucnja. Dakle, nema ni govora da je pre žestoke pucnjave bilo uopšte sporadičnih pucanja o kojima govori optuženi Jurišić.

Ponašanje optuženog Jurišića nakon izdate naredbe za napad na Marševsku kolonu JNA takođe pokazuje da je on bio svestan svega što se događalo na Brčanskoj Malti. Ovaj optuženi, a ni bilo ko drugi, u vezi ovako jednog teškog stradanja pripadnika JNA koji su služili vojni rok u kasarni „Husinska buna“ u Tuzli, nije napisao nijednu reč u bilo kom izveštaju, posebno ne ni u jednom dokumentu koji su vodili ili pak trebali voditi u Operativnom štabu - knjiga dnevnih događaja i slično. O obavezi vođenja knjige dnevnih događaja u Operativnom Štabu, svedočio je Bajrić kao i Stankić Blagoje.

Neosnovanost odbrane optuženog Jurišića proizilazi i iz prikazanog video materijala, u kome je jedan detalj posebno apostrofirao veštak dr. Jovičić. Naime, Selim Bešlagić se u program televizije „FS3“ javio u 20,13 časova i tada isključivo govorio o „incidentu koji se dogodio“ i nijednom reči nije govorio o napadu vojske, a reporter

televizije „FS3“ potom preneo u etar da je gradonačelnik Bešlagić saopštio da je vojska napala građane Tuzle i da su oni odgovorili na taj napad. Ovakvo ponašanje reportera televizije „FS3“ u svemu je razumljivo ako se dovede u vezu sa svedočenjem svedoka Cuvaj Zlatana koji je potvrdio da je ovoj televiziji u unapred pripremljenom planu data takva uloga.

Svedočenje Radović Božine da se u „FS3“ tom prilikom nalazilo nepoznato uniformisano lice, a, u određenom smislu i urađeni transkript razgovora u „FS3“ od strane veštaka Jovičića, potvrđuju svedočenje Cuvaj Zlatana.

Šta više, protiv većeg broja ranjenih pripadnika JNA, vlasti Tuzle pokrenuli su krivični postupak za krivično delo „služenje u neprijateljskoj vojsci“, što proizilazi iz rešenja o sprovođenju istrage Višeg suda u Tuzli, Ki.br.104/92 od 26.06.1992.godine. Ovakvo ponašanje je „non sens“ posebne vrste.

Da li se u konkretnom primeru moglo raditi o grešci?
Ne!!!

Greška bi bila ako se ide putem pa se skrene levo umesto desno i tsl.

Ali, ako se napravi zaseda prepadnodiverzantskog tipa, ako se sa vojskom zaposedne svaka tačka na pravcu prolaska kolone JNA kojoj je prethodno više puta obećan miran i nesmetan izlazak iz kasarne, ako izdaš naredbu za napad na tu i takvu neborbenu kolonu, ako su vojnici JNA, koji mirno sede na tovarnim sanducima vojnih vozila u marševskoj koloni upucani u leđa, onda je to ZLOČIN I GREH, za koji se mora odgovarati.

Optuženi Jurišić Ilija bio je svestan svoga dela i hteo je njegovo izvršenje, koje stanje volje i svesti, čini oblik vinsti - direktni umišljaj.

Smatrajući nesumnjivo dokazanim sve bitne elemente krivičnog dela upotreba nedozvoljenih sredstava borbe iz čl.148. st.2. u vezi st.1. KZ SFRJ, to predlažem da ga sud za isto oglasi krivim, osudi na kaznu po Zakonu i obaveže da plati troškove krivičnog postupka.

Prilikom izricanja vrste i odmeravanja visine kazne, predlažem da se kao otežavajuće okolnosti posebno cene:

- broj poginulih pripadnika JNA: najmanje 51 lice,
- broj ranjenih pripadnika JNA: najmanje 50 lica,
- napad, uništenje, ubistvo i ranjavanje vidno obeleženih sanitetskih vojnih vozila i vojnika u njima.

Završnu reč završću rečenicom iz Druge poslanice Korićanima, Svetog Apostola Pavla:

Slobodan citat:

U svemu imamo nevolje u životu, ali ne gubimo nadu. Nevolje nam opteretiše prošlost, a sadašnjost na krilima pravde, uliva nadu u budućnost.

*ZAMENIK TUŽIOCA ZA RATNE ZLOČINE
Milan Petrović*

